

Projectleider**E-mail****Instituut****Overige partners**

Dr. Hasse Goosen

hasse.goosen@wur.nl

Wageningen UR Alterra

Deltares, VU, IVAM UvA, KNMI, Wageningen UR PRI, Geodan Next, TNO, IPO, DHV

Startdatum

november 2009

Einddatum

april 2011

Context / maatschappelijk probleem

Klimaatadaptatie moet op alle bestuurlijke niveaus in (ruimtelijk) beleid gestalte krijgen. Bouwstenen NAS ontwikkelt beleidsondersteunende instrumenten voor overheden die op verschillende bestuurlijke niveaus (gemeente, provincie, rijk) een rol spelen bij de implementatie van adaptatiestrategieën. Het project draagt bij aan de doorstroming van (binnen Klimaat voor Ruimte/Kennis voor Klimaat) ontwikkelde kennis naar planvorming op verschillende bestuurlijke niveaus, maar ook naar de praktijk van gebiedsontwikkeling, landinrichting, beheersplannen, reconstructie, lijninfrastructuur, etc.

Wat is al bekend en wat niet?

Het project bouwt voort op bestaande instrumenten zoals de Klimateffectatlas en DuurzaamheidsProfiel op Locatie (DPL). Om de nationale adaptatiestrategie verder te ondersteunen is het nodig een (waar mogelijk en nuttig) coherente set van instrumenten te ontwikkelen, te integreren en beschikbaar te maken.

Kernvragen

Het ontwikkelen van een geïntegreerde set van instrumenten die aan de vereisten van verschillende institutionele niveaus en eindgebruikers voldoet. Hiervoor is een duidelijk beeld van besluitvormingsprocessen en de rol van 'decision support tools' hierin belangrijk. In eerste instantie zullen bestaande instrumenten verder ontwikkeld en gebruikt worden. Extra aandacht is nodig om de consistentie van instrumenten te waarborgen. Het leren binnen dit project vindt plaats in de cyclus van assessment van klimaat-effecten naar design van adaptatieopties en evaluatie.

Onderzoek

Het project zoekt naar manieren om kennis over klimaatverandering zo effectief mogelijk over te dragen. De daarvoor bedoelde instrumenten worden verder ontwikkeld, maar vooral ook toegepast in verschillende beleids- en planvormingstrajecten op regionale en lokale schaal. Het instrumentarium is primair gericht op en ontwikkeld samen met binnenlandse overheden, maar er wordt ook gekeken naar het buitenland: welke instrumenten worden daar toegepast en kunnen onze tools mogelijk ook elders ingezet worden of kunnen we elementen overnemen die elders zijn ontwikkeld?

Betrokken stakeholders

Interprovinciaal overleg, provincies, Waterdienst, ministerie VROM en DG Water.

Wat is het resultaat en voor wie?

- Geoportaal Klimateffectatlas
- Klimateffectscan voor het regionale en lokale schaalniveau, op basis van de Klimateffectatlas
- Expertpanel voor advies bij grote ruimtelijke projecten
- Handreiking gebruik van scenario's
- Overzicht van internationaal beschikbaar instrumentarium en kansen voor export en import van tools
- Toepassing en ontwikkeling van visualisaties en interactieve ontwerpmethodes
- Een handreiking voor het gebruik van scenario's bij verschillende typen van besluiten